

Dnr: 15-7200
Post- och telestyrelsen
Konkurrensavdelningen

PTS har bjudit in till **Samråd - utkast till beslut angående marknaderna för lokalt och centralt tillträde (marknad 3a och 3b) - dnr 15-7200**¹ och ger nu marknadens aktörer möjlighet att lämna synpunkter.

Föreningen Swedish Network Users Society (SNUS) har följande synpunkter.

PTS utkast innehåller flera olika delar. Föreningen SNUS har fokuserat på frågor gällande **Marknad 3a fiber**.

Föreningen SNUS vill inledningsvis referera till föreningens remissvar daterat 2018-08-31². Föreningen anser inte att PTS har beaktat det till en nivå som SNUS anser sig vara nöjd med. I PTS sammanställning av remissvar saknas referenser till SNUS remissvar i flera av de frågor som SNUS de facto behandlade.

Det är enligt SNUS förvånande att PTS gör bedömningen att det inte finns anledning till tillsyn gällande åtkomst till svartfiber i accessnät. Om man ser på fiberaccess till enfamiljsfastighet är det ett faktum att den som installerar och, enligt de avtal som finns idag, äger fibern också är SMP (dominerande marknadsaktör), och det är än mer förvånande att PTS inte agerar på det faktum att en ägare till en enfamiljsfastighet som betalat tiotusentals kronor för anslutningen inte kan bestämma var andra änden av fibern skall termineras, utan i realiteten är låst till den affärsmodell som SMP finner lämplig. Som en konsekvens av detta saknas i praktiken LLUB (Local Loop Unbundling - möjlighet att hyra den oförädlade produkten) i dagens fibernät, utom där PTS faktiskt utövar tillsyn, det vill säga där Skanova (Telia) tillhandahåller produkten Fiber Villa som motsvarar LLUB på kopparnätsidan. Regleringen fungerar alltså när den tillämpas.

¹ PTS Dnr: 15-7200:

<https://pts.se/sv/dokument/remisser/telefoni--internet/2018/inhamtande-av-synpunkter-pa-forslag-till-marknadsavgransning-trekriterietest-och-smp-bedomning-for-lokalt-tilltrade/>

² Föreningen SNUS synpunkter på PTS Dnr 15-7200:

<https://www.snus.se/wordpress/wp-content/uploads/2018/08/SNUS-Svar-till-PTS-om-dominans.pdf>

Föreningen SNUS anser att alla ägare av fiber skall betraktas som SMP av PTS och att tillsyn skall ske i alla accessnät och inte bara de som har Telia Company med berörda dotterbolag som fiberägare.

Föreningen SNUS har i sitt tidigare remissvar påpekat följande:

Slutligen är det alarmerande att PTS, när man ser på SMP-begreppet och identifierat problem i 133 av 290 kommuner, enbart tittar på en aktör och 66 av dessa kommuner.

Denna situation har inte förbättrats, snarare har den blivit sämre. Argumentation kan fås genom text och referenser i föreningen SNUS tidigare remissvar, förutom att siffror behöver uppdateras med information från exempelvis PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018 - PTS-ER-2019:5³. Föreningen SNUS bedömning är att det **inte**, förutom i de fall Skanova (dvs ett av Telia Company dotterbolag) är fiberägare, går att hyra svartfiber i accessnätet i områden med enfamiljsfastigheter, vilket är uppemot 70 procent av beståndet i Sverige.

Detta påpekas även av Konkurrensverket⁴ som i sin tur hänvisar till rapport från Riksrevisionen⁵ som föreningen SNUS refererat till redan tidigare. Konkurrensverket påpekar att Post- och Telestyrelsen själva identifierat problemet⁶, och OECD har dessutom påpekat samma sak⁷. Föreningen SNUS ser dock inte att Post- och Telestyrelsen tagit hänsyn till detta.

³ PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018 - PTS-ER-2019:5

<https://pts.se/sv/dokument/rapporter/internet/2019/pts-mobiltacknings--och-bredbandskartlaggning-2018/>

⁴ Konkurrensen i Sverige 2018 Kapitel 5 Bredbandsmarknaden - Konkurrensverket RAPPORT 2018:1

http://www.konkurrensverket.se/globalassets/publikationer/rapporter/rapport_2018-1_kap5-bredbandsmarknaden.pdf

⁵ RiR 2017:13 Bredband i världsklass Riksrevisionen

<https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2017/bredband-i-varldsklass---regeringens-insatser-for-att-uppfylla-det-bredbandspolitiska-malet.html>

⁶ PTS (2017) Promemoria grossistmarknad 3a (dnr 15-7200)

https://www.pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/remisser/2017/telefoni-o-internet/3a-och-3b/dokument/promemoria_grossist_m3a_170616.pdf

⁷ OECD Reviews of Digital Transformation: Going Digital in Sweden:

https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-reviews-of-digital-transformation-going-digital-in-sweden_9789264302259-en

Redan 2015 påpekade PTS detta i ett uttalande⁸ tillsammans med sina motsvarigheter i de Nordiska länderna:

Symmetric regulation of access to fibre networks is one option that should be considered, in particular as it is unlikely that there will be a second fibre access to a house. Access to high capacity fixed networks will be extremely important to preserve end user choice and to prevent vertical integration. In the light of this discussion it is important to point out that since the situations are different from one country to another, the current SMP regulation should be replaced with a more flexible framework that could be adapted to different market conditions.

Detta förklarades också i en bloggpost⁹ på PTS webbplats.

Föreningen SNUS vill erinra PTS om att det för att marknaden skall fungera är viktigt att övervakning äger rum. Oavsett på vilket sätt och vilken spelare som får en dominant ställning gentemot enskilda kunder, så behöver övervakning av detta ske. PTS kommer således inte åt den dominerande aspekten i accessnät i Sverige genom att bara titta på den största spelaren om man ser på nationellt perspektiv, eftersom det leder till att de övriga aktörer som alltså har uppemot 70 procent av marknaden kan bete sig hur som helst. Dessa övriga fiberägare kontrollerar och begränsar precis som den dominanta aktören slutkundens valmöjligheter. Det av PTS fattade beslutet blir därmed ineffektivt med avseende på hela marknaden, vilket är grunden i föreningen SNUS synpunkter på det föreslagna beslutet.

Vidare har Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien i en rapport¹⁰ pekat på att den s.k. lasagne-modell som beskrivs där är ett faktum och inte föremål för vidare diskussion. Därmed är det också stadfäst att fiberaccess inkluderar flera nivåer i värdekedjan, där fiberoperatören, kommunikationsoperatören (KO) och tjänsteoperatören (ISP) är distinkta roller, och där kunden inte skall vara förhindrad att fritt välja KO och ISP när väl fiberoperatören är vald och fiber installerad.

⁸ The Digital Single Market Strategy, The Nordic NRAs' viewpoints, 25 August 2015
https://www.pts.se/contentassets/5a322c104f1548d0a3fba40c2fe1d5f5/dsm_nordic_viewpoints_august_25_2015.pdf

⁹ En framtida bredbandsreglering i takt med marknadsutvecklingen - Av Rikard Englund 26 februari 2016
<http://blogg.pts.se/blog/2016/02/26/en-framtida-bredbandsreglering-takt-med-marknadsutvecklingen/>

¹⁰ Detta krävs för att öka konkurrenskraften när Sverige digitaliseras
<https://www.iva.se/publicerat/ny-iva-rapport-detta-kravs-for-att-oka-konkurrenskraften-nar-sverige-digitaliseras/>

Enligt föreningen SNUS måste respektive roll hanteras var för sig oavsett om det är samma spelare som har fler än en av dessa roller. I de fall där ett och samma bolag har flera roller (även om en sådan situation av konkurrensskäl är olämplig då en aktör per definition är SMP när den tillhandahåller underliggande lager) skall PTS granska öppenheten och tillgängligheten till andra KO och ISP för att skydda den enskilde kunden och tillse att den enskilda kunden får adekvat valfrihet. Eller med PTS ord, använda symmetrisk reglering.

Givetvis skall varje operatörsroll kunna gå rimligt med vinst, och det skall finnas en samsyn vad gäller avskrivningstider och behov av nyinstallation för de olika rollerna, förutom att det måste finnas incitament nog för drift och underhåll. Därför borde PTS roll vara att se till att konsumenterna/kunderna har rimliga valmöjligheter så att situationen inte fortsätter som idag, där konsumenter/kunder är förhindrade att välja bort dåligt skötta roller.

Föreningen SNUS vill återigen, liksom OECD, påpeka att den extremt låga penetrationen av IPv6, den alltför långsamma utbyggnaden av fiberaccess och det stora antalet avbrott på grund av bristande redundans och diversitet i landet sammantaget är indikatorer på att marknaden för slutkundsaccess är undermålig med för lite möjlighet för den enskilda kunden att byta till en bättre accessleverantör (givet den installerade fibern till fastigheten).

Föreningen SNUS anser att PTS i beslut om marknaden för lokalt tillträde till fibernät enligt 8 kap. 5 och 6 §§, lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation skall inkludera *alla* ägare av fibernät och inte bara Telia Company AB med berörda dotterbolag.

**Stockholm 20190610
Föreningen SNUS**

I beredningen av detta ärende har Magnus Danielson, Mats Dufberg, Anne-Marie Eklund Löwinder, Torbjörn Eklöv, Patrik Fältström, Peter Fässberg, Niklas Gerdin, Christoffer Holmstedt, Måns Nilsson, Jan Smith och Hans Thorsén deltagit.